

P R O T O K Ó Ł
kontroli kompleksowej przeprowadzonej
w Ośrodku Pomocy Społecznej w Moryniu

Jednostka kontrolowana:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu
ul. Szeroka 16,
74 – 503 Moryń,
e-mail: ops.moryn@hot.pl

Kontrolujący:

1. Monika Wilczyńska – inspektor wojewódzki - osoba kierująca zespołem,
2. Iwona Szczygieł – inspektor wojewódzki,
na podstawie upoważnienia Wojewody Zachodniopomorskiego nr 41/2023 z dnia 8 marca 2023 r.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285 ze zm.).

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu oraz Burmistrz Morynia zostali powiadomieni o terminie przeprowadzenia kontroli, zgodnie z § 12 ust. 1 rozporządzenia.

W dniu 17 marca 2023 r. kontrolujący złożyli oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie ich z udziału w kontroli.

Kontrola przeprowadzona została w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu, przy ul. Szerokiej 16.

Termin kontroli

27 – 30 marca 2023 r.

Przedmiot kontroli

Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej w okresie od 1 stycznia 2022 r. do dnia zakończenia kontroli.

Zakres kontroli obejmował:

1. strukturę organizacyjną ośrodka pomocy społecznej;
2. stan zatrudnienia i kwalifikacje osób zatrudnionych;
3. ogólne założenia polityki społecznej;
4. tryb przyznawania świadczeń z pomocy społecznej (świadczenia pieniężne), w tym:
 - prawidłowość kwalifikowania do poszczególnych rodzajów świadczeń,
 - sposób przygotowania dokumentacji stanowiącej podstawę do przyznania świadczeń,
 - terminowość wydawania decyzji administracyjnych i wypłacania świadczeń.
5. Sposób organizowania pomocy (świadczenia niepieniężne);

6. Sposób organizowania pomocy w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu”.

(akta kontroli str. 1-19)

Ilekoć w niniejszym protokole użyto następujących skrótów, oznaczają one:

1. „Ośrodek” lub „OPS” – Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu,
2. „Gmina” – Gmina Moryń,
3. „ustawa” lub „ustawa o pomocy społecznej” - ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.),
4. „Kodeks postępowania administracyjnego” lub „k.p.a.” – obowiązująca w dniu kontroli ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2024 r., poz. 572),
5. „Program dożywiania” lub „Program” - uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., poz. 1007 ze zmianami),
6. „rozporządzenie w sprawie wywiadu środowiskowego” - rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r., poz. 893).

Ustalenia zawarte w protokole oparto o informacje udzielone przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu oraz skontrolowaną dokumentację. Kontrola została przeprowadzona na podstawie *Programu kontroli kompleksowej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Moryniu*.

Ustalenia kontroli

I. Struktura organizacyjna ośrodka pomocy społecznej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu został powołany z dniem 27 kwietnia 1990 r., na podstawie Uchwały Nr XII/67/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Moryniu jako jednostka Gminy Moryń, działająca w formie jednostki budżetowej.

Zgodnie ze Statutem Ośrodka przyjętym Uchwałą Nr XII/86/2020 Rady Miejskiej w Moryniu z dnia 24 czerwca 2020 r. celem działania Ośrodka jest:

- umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości;
- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, doprowadzenie osób i rodzin do życiowego usamodzielnienia oraz ich integracji ze środowiskiem;
- zapobieganie nowym problemom rodzącym zapotrzebowanie na świadczenia z zakresu pomocy społecznej.

Ośrodkiem kieruje kierownik, który odpowiada za jego działalność i reprezentuje go na zewnątrz.

W okresie objętym kontrolą jednostka posiadała Regulamin Organizacyjny Ośrodka przyjęty Zarządzeniem Nr 58/2020 Burmistrza Morynia z dnia 31 lipca 2020 r.

w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu. W dokumencie wskazano, że do obowiązków pracownika socjalnego należy m.in. dokonywanie analizy i oceny zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń. Brzmienie tego punktu Regulaminu nie jest zgodne z art. 119 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej, który wskazuje, że do zadań pracownika socjalnego należy m.in. dokonywanie analizy, diagnozy i oceny zjawisk indywidualnych i społecznych, a także formułowanie opinii w zakresie zapotrzebowania na świadczenia z pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń. W trakcie kontroli Kierownik Ośrodka została poinformowana o konieczności zaktualizowania Regulaminu Ośrodka do obowiązujących przepisów ustawy o pomocy społecznej. W kontrolowanym okresie Ośrodek mieścił się w budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Moryniu. Wejście wyposażone było w schodolaz, z dzwonkiem przywoławczym na zewnątrz. W okresie objętym kontrolą klienci byli przyjmowani w godzinach pracy Ośrodka, a indywidualne rozmowy z klientem odbywały się w oddzielnym pokoju, w zależności od sytuacji w obecności drugiego pracownika socjalnego.

Ustalono, że korespondencja Ośrodka była rejestrowana w rejestrze korespondencji wpływającej. Dokumentacja świadczeniobiorców przechowywana była w szafach, zamykanych na klucz. Ośrodek wyposażony był w sprzęt biurowy oraz komputerowy z systemem informatycznym POMOST Std. Kierownik Ośrodka poinformowała, że pracownicy socjalni po terenie gminy poruszali się własnymi samochodami, w ramach delegacji. Wyjścia w rejon pracowników socjalnych były rejestrowane w książce wyjść, wpisywano datę, miejsce i cel wyjścia oraz godzinę wyjścia i powrotu. Pracownicy socjalni zatrudnieni w OPS w Moryniu posiadali aktualne legitymacje służbowe. W aktach osobowych pracowników socjalnych znajdowały się upoważnienia do przetwarzania danych osobowych oraz pisemne zobowiązania do zachowania w tajemnicy przetwarzanych danych.

Świadczenia z pomocy społecznej były wypłacane w kasie Banku Spółdzielczego w Chojnie oddział w Moryniu, przelewem na konto klienta, przekazem pocztowym.

Kierownik Ośrodka na podstawie upoważnienia Burmistrza nr Or.0052.170.2015 z dnia 31.12.2015 r. została upoważniona do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. Na podstawie art. 110 ust. 8 ustawy do wydawania decyzji administracyjnych został upoważniony jeden pracownik socjalny (upoważnienie Burmistrza nr Or.0052.59.2015 z dnia 6 maja 2015 r.).

(akta kontroli str. 47-48)

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek posiadał własne przepisy kancelaryjne i archiwalne wprowadzone Zarządzeniem nr 2/05 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu z dnia 18 grudnia 2005 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji kancelaryjnej, rzeczowego wykazu akt oraz instrukcji archiwalnej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Moryniu. Wprowadzony dokument został uzgodniony z Dyrektorem

Archiwum Państwowego w Szczecinie (pismo z dnia 29.12.2005 r., znak: III.401-105/2005). W jednym przypadku, skontrolowana decyzja była niezgodna z Jednolitym Rzeczowym Wykazem Akt (sprawa opisana na str. 17 Protokołu). W kontrolowanym okresie nie wpłynęła skarga na działalność Ośrodka.

(akta kontroli str. 20-42)

II. Stan zatrudnienia i kwalifikacje osób zatrudnionych

W dniu rozpoczęcia kontroli, w Ośrodku Pomocy Społecznej w Moryniu zatrudnionych było 9 pracowników, w tym 3 pracowników socjalnych. W okresie objętym kontrolą, na stanowisku Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu, od 1 grudnia 2015 r., była zatrudniona Pani Elżbieta Serafińska.

Osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać, co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Z uwagi na fakt, że podczas poprzedniej kontroli kompleksowej z zakresu pomocy społecznej sprawdzono kwalifikacje kierownika, odstąpiono od czynności kontrolnych.

Podczas czynności kontrolnych dokonano analizy akt osobowych pracowników socjalnych realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej, pod względem zgodności ich zatrudnienia z kwalifikacjami, wymaganymi na zajmowanym przez nich stanowisku. Wymagania kwalifikacyjne pracowników socjalnych określa art. 116 ust. 1 oraz art. 156 ustawy o pomocy społecznej. W trakcie kontroli ustalono, że zatrudnieni w Ośrodku Pomocy Społecznej w Moryniu pracownicy socjalni spełniali wymagane przepisami kwalifikacje.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Brzmienie art. 110 ust. 11 dopuszcza dwa sposoby ustalenia liczby pracowników socjalnych - w odniesieniu do liczby mieszkańców lub w odniesieniu do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną. Ośrodek ustalał liczbę pracowników socjalnych w odniesieniu do liczby mieszkańców, która na dzień rozpoczęcia kontroli wynosiła 4 164 osób.

Przy wykonywaniu zadań pracownik socjalny jest obowiązany, m.in. podnosić swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach i samokształcenie (art. 119 ust. 2 pkt 6 ustawy). Kierownik poinformowała, że w kontrolowanym okresie pracownicy brali udział w szkoleniach, w 2022 r. – w 4 szkoleniach, w 2023 r. do dnia rozpoczęcia kontroli – w 1 szkoleniu, 3 pracowników socjalnych w 2023 r. skorzystało ze szkolenia pn. *Stres i wypalenie zawodowe. Techniki relaksacji - superwizja*.

W okresie objętym kontrolą pracownikom socjalnym, realizującym pracę socjalną w środowisku, zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej przyznano

dodatek do wynagrodzenia. Ww. dodatek nie był wliczany do wysokości wynagrodzenia zasadniczego pracowników socjalnych.

(akta kontroli str. 44-46, 50-52)

III. Ogólne założenia polityki społecznej

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Gmina Moryń posiadała Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, którą przyjęło Uchwałą Nr XVII/150/2021 Rady Miejskiej w Moryniu z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń na lata 2021-2026. W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że strategia zawierała wszystkie elementy wskazane w ustawie o pomocy społecznej.

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii był Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu. Pierwszą ocenę zaplanowano po dwóch latach wdrażania założeń strategii. Poza cyklicznie prowadzonym monitoringiem, dokument podlegać będzie procesowi ewaluacji, który zaplanowano w 2024 r. i 2026 r.

Zgodnie z obowiązującym podczas kontroli art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy o pomocy społecznej, do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należało sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Zespół kontrolujący ustalił, że sprawozdania resortowe przekazywane Wojewodzie za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej przekazano w terminach określonych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej.

Gmina, powiat i samorząd województwa przygotowują ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Zgodnie z art. 16a ust. 4 ustawy organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego przedstawia, co roku do dnia 30 kwietnia odpowiednio radzie miejskiej, radzie powiatu, a do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa właściwej jednostki samorządu terytorialnego ocenę zasobów pomocy społecznej. Ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny. W myśl powyższych przepisów w 2022 r. została opracowana „Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 r.” i przedłożona Radzie Miejskiej w Moryniu w ustawowym terminie. Dokument nie zawierał wniosków końcowych. Poinformowano Kierownika Ośrodka o konieczności formułowania w ww. dokumencie wniosków końcowych. Sporządzona po zakończeniu kontroli „Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2022” zawierała wnioski końcowe. W myśl art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej kierownik ośrodka pomocy społecznej składa Radzie Gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej. W toku czynności kontrolnych ustalono, że w kontrolowanym okresie zostało opracowane sprawozdanie

z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu za 2022 r., które przekazano Radzie Miejskiej w Moryniu 22 lutego 2023 r. Stwierdzono, że dokument nie zawierał potrzeb w zakresie pomocy społecznej. Kierownik Ośrodka złożyła wyjaśnienie cyt.: „Potrzeby Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu zgłaszane są przy sporządzaniu budżetu ośrodka, które są zatwierdzane przez Burmistrza Morynia. Przy sporządzaniu sprawozdania z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej za rok 2023 będą przedstawione potrzeby Ośrodka Pomocy Społecznej.” Zgłaszane potrzeby w zakresie pomocy społecznej w sposób przedstawiony przez Kierownika Ośrodka nie były zgodne z art. 110 ust. 9 ustawy, z którego wprost wynika, że potrzeby w zakresie pomocy społecznej Kierownik przedstawia radzie gminy.

(akta kontroli str. 53-54, 58, 78)

W kontrolowanym okresie Gmina zabezpieczała potrzeby swoich mieszkańców w zakresie schronienia dla osób bezdomnych. W 2022 r. na podstawie:

- umowy ze Stowarzyszeniem „JESIEŃ” w Nowym Jasieńcu - w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi dla 1 osoby,
- porozumienia z Towarzystwem Pomocy im. Św. Alberta, Koło w Dębnie - w schronisku dla osób bezdomnych dla 1 osoby.

W 2023 r. na podstawie porozumień z:

- Towarzystwem Pomocy im. Św. Alberta, Koło w Dębnie - w schronisku dla osób bezdomnych dla 1 osoby,
- Caritas Archidiecezji Szczecińsko – Kamieńskiej z siedzibą w Szczecinie - w schronisku dla osób bezdomnych dla 1 osoby.

Na dzień zakończenia kontroli gmina Moryń nie zapewniała schronienia we wszystkich formach określonych w ustawie. W myśl ustawy o pomocy społecznej gmina posiada obowiązek zapewniania schronienia we wszystkich formach wskazanych w ustawie, tj. w schronisku dla osób bezdomnych, w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, w noclegowni oraz ogrzewalni.

Zgodnie z art. 48a ust. 11 i 11b ustawy o pomocy społecznej wojewoda prowadzi rejestr miejsc, w których gmina udziela tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach, a zgłoszenia do rejestru dokonuje Gmina:

1. prowadząca placówkę;
2. zlecająca na podstawie art. 25 ust. 1 zadanie prowadzenia placówki;
3. która zawarła umowę z podmiotem niepublicznym na zakup usługi udzielenia tymczasowego schronienia w odpowiedniej formie, w placówce prowadzonej przez podmiot niepubliczny.

W myśl art. 48a ust. 11c gmina zgłasza wojewodzie wszelkie zmiany danych objętych rejestrem w terminie 14 dni od dnia ich powstania. Na podstawie analizy porozumień i umów podpisywanych przez Gminę Moryń z podmiotami, które udzielają wsparcia w formie schronienia tymczasowego, zespół kontrolujący ustalił, że zgłoszenie do ww. rejestru, w schronisku dla osób bezdomnych i w schronisku dla osób

bezdolnych z usługami opiekuńczymi, nastąpiło po ustawowym terminie. Kierownik kontrolowanej jednostki wyjaśniła, że zgłoszenie do rejestru po terminie określonym ustawowo nastąpiło w wyniku niedopatrzenia terminu.

(akta kontroli str. 53-54, 59-77)

Kierownik Ośrodka poinformowała, że Gmina Moryń zabezpieczała potrzeby w zakresie wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi. W kontrolowanym okresie 6 osób z terenu Gminy uczęszczało na zajęcia Warsztatów Terapii Zajęciowej w Goszkowie. Osoby te miały zapewniony transport na zajęcia wraz z powrotem. Gmina Moryń corocznie przekazywała kwotę 4000 zł na rzecz WTZ w Goszkowie. Ponadto Ośrodek kierował osoby z zaburzeniami psychicznymi do odpowiedniego typu domu pomocy społecznej. W kontrolowanym okresie do domu pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych skierowano 2 osoby.

Kierownik Ośrodka poinformowała, że w kontrolowanym okresie Gmina zabezpieczała potrzeby swoich mieszkańców w zakresie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego i terapeutycznego:

1. poradnictwo prawne - realizowane w siedzibie Urzędu Miasta w Moryniu, w każdy piątek w godzinach 8.00 – 12.00 – brak możliwości ustalenia liczby osób korzystających z tego poradnictwa,
2. poradnictwo terapeutyczne - realizowane w Punkcie Konsultacyjnym do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przemocy w Rodzinie, który mieścił się w siedzibie Urzędu Miasta w Moryniu, w każdą środę w godzinach 15.00 – 18.00, w 2022 r. udzielono 81 porad – dla 22 osób, w 2023 r. udzielono 26 porad dla 8 osób,
3. poradnictwo pedagogiczne i psychologiczne – realizowane było codziennie przez pedagoga i psychologa w Zespole Szkół w Moryniu,
4. poradnictwo psychologiczne – realizowano w:
 - Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Chojnie, dyżury pełnione były codziennie w godzinach 8.00 – 15.00,
 - Niepublicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kostrzynie Nad Odrą, pomoc była świadczona nieodpłatnie, codziennie, na podstawie skierowania od lekarza rodzinnego.

Osobom tego potrzebującym Ośrodek zapewniał wsparcie finansowe na dojazd do ww. placówek poza teren gminy.

(akta kontroli str. 54-55)

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Ww. przepis w aktualnym brzmieniu obowiązuje od dnia 1 listopada 2023 r. Rada Miejska w Moryniu podjęła uchwałę Nr IX/57/2019 z dnia 4 listopada 2019 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych i ośrodkach wsparcia mieszkańców Gminy Moryń, która w rzeczywistości reguluje ponoszenie opłat za pobyt w miejscach tymczasowego schronienia dla osób bezdomnych. Natomiast zespół kontrolujący ustalił,

że w kontrolowanym okresie Gmina Moryń nie prowadziła na swoim terenie mieszkań, o których mowa w art. 53 ustawy o pomocy społecznej. Kierownik Ośrodka poinformowała, że pracownicy socjalni dokonali rozeznania w środowisku lokalnym na podstawie, którego nie stwierdzono potrzeb w tym zakresie. Do dnia kontroli nie wpłynął żaden wniosek dotyczący udzielenia ww. formy pomocy. Obligatoryjny charakter zadania wymaga, w szczególności zbadania potrzeb w tym zakresie i podjęcia niezbędnych działań oraz uregulowania sposobu postępowania w przypadku konieczności zapewnienia miejsca w ww. mieszkaniach, np. przygotowanie procedury postępowania w przypadku zapewnienia miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Dodatkowo w wyniku analizy dokumentu strategicznego Gminy, zespół kontrolujący ustalił, że Strategia nie zawiera analizy potrzeb w zakresie mieszkań treningowych i wspomaganych. Należy zaznaczyć, że każdy organ administracji publicznej jest zobowiązany do wykonywania zadań, jakie spoczywają na nim z mocy ustawy. Tylko w przypadku, gdy zostanie ustalone, że brak jest potrzeby realizacji danego zadania, może ono nie być realizowane. W zakresie pomocy społecznej, ocena czy zadanie wymaga realizacji, jest dokonywana, m. in. w Strategii.

Zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 3 do zadań własnych gminy należy, m.in. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki. W kontrolowanym okresie Gmina nie prowadziła domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia o zasięgu gminnym. W przypadku konieczności zapewnienia całodobowej opieki i pielęgnacji, osoby wymagające takiej formy pomocy kierowane były do domów pomocy społecznej, na terenie innych gmin. W kontrolowanym okresie do domu pomocy społecznej skierowano 4 osoby (w 2022 r. – 3 osoby; w 2023 r. – 1 osobę).

(akta kontroli str. 55)

Kierownik kontrolowanej jednostki poinformowała, że w kontrolowanym okresie Ośrodek współpracował z Powiatowym Urzędem Pracy w Chojnie oraz pracodawcami. Pracownicy socjalni utrzymywali stały kontakt z pracownikami PUP i przekazywali informacje o wolnych miejscach pracy. Ponadto analizowali z klientami oferty pracy dostępne na stronie PUP. Dodatkowo na tablicy ogłoszeń w OPS zamieszczane były aktualne oferty pracy. W kontrolowanym okresie Ośrodek wymieniał informacje z Powiatowym Urzędem Pracy w Chojnie o osobach bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej, w zakresie kierowania i organizacji prac społecznie użytecznych. W tym celu korzystano z Samorządowej Elektronicznej Platformy Informacyjnej (SEPI). W 2022 r. w pracach społecznie użytecznych wzięło udział 7 osób. Dodatkowo 2 osoby, w tym 1 niepełnosprawna, odbyły staż w Urzędzie Miejskim w Moryniu. W wyniku współpracy Ośrodka z pracodawcami 1 osoba podjęła pracę sezonową, a 1 osoba podjęła pracę w Zakładzie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Moryniu.

(akta kontroli str. 56-57)

IV. Tryb przyznawania świadczeń z pomocy społecznej

W zakresie trybu przyznawania świadczeń z pomocy społecznej kontroli podlegały następujące świadczenia:

1. zasiłki stałe,
2. zasiłki okresowe,
3. zasiłki celowe i specjalne celowe,
4. posiłki, świadczenia pieniężne, pomoc rzeczowa – w ramach dożywiania,
5. usługi opiekuńcze,
6. kierowanie do domów pomocy społecznej i ustalanie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej,
7. pomoc rzeczowa w formie schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania,
8. zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
9. sprawienie pogrzebu.

Z analizy sprawozdania rocznego MPiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2022 r. oraz Sprawozdania z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” za 2022 wynika, że OPS w Moryniu zrealizował następujące świadczenia dla podanej liczby osób:

zasiłki stałe – 24,

zasiłki okresowe – 20,

zasiłki celowe i w naturze – 71, w tym specjalne zasiłki celowe – 24,

świadczenia pieniężne realizowane w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” – 109,

posiłek – 40,

usługi opiekuńcze – 15,

kierowanie i odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej – 10,

schronienie – 2,

zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego – 1,

zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną – 1,

sprawienie pogrzebu – 2 sprawy.

Na podstawie losowania świadczeniobiorców z list wypłat poszczególnych świadczeń pieniężnych oraz z dostępnych list grup poszczególnych form pomocy niepieniężnej w miesiącu marcu 2022 r. i wrześniu 2022 r. (w przypadku braku wymaganej ilości teczek, losowaniu poddano listy z pozostałych miesięcy), wybrano akta spraw i sprawdzono dokumentację osób korzystających z wybranych form świadczeń.

Zasiłki stałe i składki na ubezpieczenie zdrowotne

Zgodnie z art. 37 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy o pomocy społecznej zasiłek stały przysługuje:

- pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Sprawdzono wybraną na podstawie przyjętej metody losowania dokumentację osób, którym przyznano zasiłki stałe na podstawie następujących decyzji:

1. OPS.4002-5-28/22 z dnia 14 kwietnia 2022 r.,
2. OPS.4002-20-6/23 z dnia 28 lutego 2023 r.,
3. OPS.4002-6-43/22 z dnia 11 sierpnia 2022 r.,
4. OPS.4002-13-39/22 z dnia 9 sierpnia 2022 r.,
5. OPS.4002-22-41/22 z dnia 10 sierpnia 2022 r.,
6. OPS.4002-24-52/22 z dnia 31 listopada 2022 r.

(akta kontroli str. 83-84)

W sprawach zakończonych decyzją OPS.4002-20-6/23 z dnia 28 lutego 2023 r. oraz OPS.4002-6-43/22 z dnia 11 sierpnia 2022 r. zrealizowano nieprawomocne decyzje, co jest sprzeczne z art. 130 k.p.a. Decyzja podlega wykonaniu m.in. kiedy:

- został nadany rygor natychmiastowej wykonalności,
- jest zgodna z żądaniem wszystkich stron,
- wszystkie strony zrzekły się prawa do wniesienia odwołania.

W aktach spraw stwierdzono brak oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania, o którym mowa w art. 127a k.p.a. W kontrolowanych decyzjach w podstawie prawnej nie wskazano art. 108 § 1 k.p.a. oraz art. 130 § 4 k.p.a. W pozostałych sprawach, realizacja decyzji w sprawie zasiłków stałych nastąpiła po zrzeczeniu się, przez osoby ubiegające się o pomoc społeczną, prawa do odwołania. W miejscu oznaczenia organu wydającego decyzję administracyjną wskazano Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu. Pouczono Kierownika Ośrodka, że prawidłowym oznaczeniem organu jest Burmistrz Gminy Moryń. Wydawanie decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należy do kompetencji burmistrza, który na podstawie art. 110 ust. 7 ustawy upoważnia kierownika Ośrodka do wydawania decyzji administracyjnych.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków stałych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które opisywały sytuacje osób i rodzin. Dochód klientów był prawidłowo ustalony. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje administracyjne wskazywały okres, na jaki został przyznany zasiłek stały oraz termin wypłaty świadczenia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru

decyzji przez stronę. Decyzje administracyjne zawierały wszystkie elementy, o których mowa w art. 107 § 1 k.p.a.

W trakcie kontroli ustalono, że osobom niepodlegającym obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu została przyznana składka na ubezpieczenie zdrowotne.

(akta kontroli str. 83-84)

Zasiłki okresowe

Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zgodnie z art. 38 ust. 3 ww. ustawy kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby oraz kryterium dochodowym rodziny, a dochodem tej rodziny. Sprawdzono dokumentację osób, którym przyznano zasiłki okresowe na podstawie następujących decyzji:

1. OPS.4003-19-45/22 z dnia 14 października 2022 r.,
2. OPS.4003-6-17/22 z dnia 8 kwietnia 2022 r.,
3. OPS.4003-1-22/22 z dnia 12 kwietnia 2022 r.,
4. OPS.4003-8-16/23 z dnia 16 marca 2023 r.,
5. OPS.4003-12-12/22 z dnia 4 lutego 2022 r.,
6. OPS.4003-6-6/23 z dnia 16 stycznia 2023 r.

(akta kontroli str. 85-86)

W kontrolowanych sprawach zasiłek okresowy został przyznany na zaspokojenie najpilniejszych potrzeb, z powodu niepełnosprawności, długotrwałej choroby, bezrobocia. Z założenia zasiłek okresowy przyznawany jest osobom/rodzinom o zasobach niewystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych, a nie na określony cel. Wskazanie przeznaczenia zasiłku okresowego nosi znamiona zasiłku celowego. *Zasiłek okresowy jest świadczeniem pieniężnym z pomocy społecznej, którego otrzymanie uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Jego beneficjentem może być osoba samotnie gospodarująca i rodzina. Adresatem zasiłku okresowego nie jest osoba w rodzinie, nawet jeśli przyznanie świadczenia związane jest z okolicznościami dotyczącymi konkretnej osoby (niepełnosprawność, długotrwała choroba). Ustawodawca wychodzi tu z założenia, że skutki tych okoliczności odczuwa cała rodzina, a zasiłek okresowy ma wspomóc ich złagodzenie. Trzeba podkreślić, że omawiane świadczenie nie jest przyznawane na zaspokojenie konkretnej potrzeby.¹ W sprawie zakończonej decyzją*

¹ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie z dnia 18 kwietnia 2024 r. sygn. II SA/Sz 9/24

nr OPS.4003-6-6/23 pracownik socjalny ustalił w trakcie przeprowadzania wywiadu zakres potrzeb i oczekiwań cyt.: „*Pani (...) zgłosiła potrzebę pomocy w zakupie żywności oraz leków*”. Został przyznany zasiłek okresowy. Pracownik socjalny nie odniósł się do zgłoszonych potrzeb, nie została wydana żadna decyzja administracyjna w przedmiocie zasiłku celowego na zakup żywności i leków. W podobny sposób zakończono postępowanie administracyjne rozstrzygnięte decyzją nr OPS.4003-8-16/23 z dnia 16 marca 2023 r. Osoba ubiegająca się o pomoc społeczną cyt.: „*(...) w czasie przeprowadzania wywiadu środowiskowego zwraca się z prośbą o pomoc finansową na zakup żywności i opłaty*”. Na zgłoszone potrzeby został przyznany zasiłek okresowy na zaspokojenie najpilniejszych potrzeb, w tym zakup żywności i opłaty. Odrębną decyzją administracyjną przyznano świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”. Pracownik socjalny nie odniósł się do prośby dotyczącej pomocy finansowej na opłaty.

Ponadto, w uzasadnieniu kontrolowanych decyzji, wysokość przyznanego zasiłku okresowego wyjaśniono niezgodnie z obowiązującym stanem prawnym. Przykładowo w uzasadnieniu decyzji wymienionej w pkt 1 wskazano, że cyt.: „*zasiłek przyznano w wysokości 50 % różnicy pomiędzy kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem osoby samotnie gospodarującej /art. 38 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej/ tj. kryterium dochodowe osoby samotnie gospodarującej 776 zł minus dochód osoby samotnie gospodarującej 0,00 zł x 50% = 388 zł. Rada Gminy w Moryniu w drodze uchwały nie podwyższyła minimalnych kwot zasiłku okresowego z powodu ograniczonych środków finansowych. Zatem przyznana kwota zasiłku okresowego jest maksymalną kwotą jaką przewidują przepisy obowiązującego prawa*”. Osoba ubiegająca się o pomoc społeczną prowadziła samodzielne gospodarstwo domowe, nie posiadała dochodu. Maksymalna wysokość zasiłku okresowego, w tym przypadku wynosiłaby 600 zł, a minimalna 388 zł. Zasiłek okresowy został przyznany w minimalnej wysokości, wynikającej z art. 38 ustawy. W decyzjach administracyjnych nieprawidłowo wskazano Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu jako organ wydający decyzje administracyjne. Prawidłowym oznaczeniem organu jest Burmistrz Gminy Moryń. Decyzja wskazane w pkt 1 została zrealizowana przed uprawomocnieniem się. W kwestionariuszu wywiadu środowiskowego dotyczącego postępowania administracyjnego zakończonego tą decyzją stwierdzono brak daty przeprowadzonego wywiadu środowiskowego. Kierownik Ośrodka złożyła wyjaśnienie cyt.: „*W dniu 13.10.2022 r. został przeprowadzony wywiad środowiskowy. Klientka przez nieuwagę nie wstawiła daty przeprowadzenia wywiadu*”. Mając na uwadze fakt, że kwestionariusz rodzinnego wywiadu środowiskowego jest szczególnym rodzajem dowodu przewidzianym w ustawie o pomocy społecznej, rolę pracownika socjalnego, prowadzącego postępowanie administracyjne, było zwrócenie się do strony o uzupełnienie brakującej daty na kwestionariuszu wywiadu środowiskowego, o czym pouczono Kierownika.

W kwestionariuszach wywiadów środowiskowych, w sprawach zakończonych decyzjami wskazanymi w pkt 1, 2 stwierdzono, że pracownik socjalny nie sformułował

wniosków, o których mowa w rozporządzeniu o wywiadzie środowiskowym. § 4 rozporządzenia wskazuje, że w ramach przeprowadzonego wywiadu pracownik socjalny dokonuje analizy i diagnozy sytuacji danej osoby lub rodziny i formułuje wnioski z nich wynikające, stanowiące podstawę planowania pomocy.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wniosek o pomoc z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków okresowych, w kontrolowanych sprawach, poprzedzone było przeprowadzeniem rodzinnego wywiadu środowiskowego, w terminie określonym w rozporządzeniu o wywiadzie środowiskowym. W aktach kontrolowanych spraw znajdowały się dokumenty będące podstawą do przyznania pomocy społecznej. Dochód klientów do ustalenia prawa do zasiłku okresowego był prawidłowy, a pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. W aktach spraw znajdowało się potwierdzenie odbioru decyzji administracyjnych.

Decyzje wskazywały okres, na jaki przyznano zasiłek okresowy oraz wskazywały termin wypłaty świadczenia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Decyzje administracyjne zawierały elementy określone w k.p.a.

(akta kontroli str. 87-107)

Zasiłki celowe

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy. Zgodnie z art. 39 ust. 2 ustawy zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, ogrzewania, w tym opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Ponadto zgodnie z art. 41 pkt 1 w szczególności uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

Podczas czynności kontrolnych sprawdzono, wybraną na podstawie przyjętej metody losowania, dokumentację osób, którym przyznano zasiłki celowe decyzjami administracyjnymi:

1. OPS.4005-72-51/22 z dnia 8 grudnia 2022 r.,
2. OPS.4005-59-35/22 z dnia 21 września 2022 r.,
3. OPS.4005-7-6/23 z dnia 13 stycznia 2023 r.,
4. OPS.4005-12-9/23 z dnia 16 stycznia 2023 r.,
5. OPS.4005-66-41/22 z dnia 15 listopada 2022 r.,
6. OPS.4007-29-4/22 z dnia 17 lutego 2022 r. (specjalny zasiłek celowy),

7. OPS.4007-56-23/22 z dnia 14 września 2022 r. (specjalny zasiłek celowy),
8. OPS.4007-32-7/22 z dnia 24 marca 2022 r. (specjalny zasiłek celowy),
9. OPS.4007-3-1/23 z dnia 9 stycznia 2023 r. (specjalny zasiłek celowy),
10. OPS.4005-57-30/22 z dnia 27 października 2022 r. (specjalny zasiłek celowy),
11. OPS.4007-67-31/22 z dnia 15 listopada 2022 r. (specjalny zasiłek celowy),
12. OPS.4007-8-1/22 z dnia 11 stycznia 2022 r. (specjalny zasiłek celowy).

(akta kontroli str. 108-111)

Decyzja nr OPS.4005-12-9/23 została zrealizowana przed uprawomocnieniem się, w pozostałych sprawach osoby, którym przyznano pomoc w tej formie zrzekły się prawa do odwołania, a w aktach spraw znajdowało się odpowiednie oświadczenie, o którym mowa w art. 127a k.p.a. W kwestionariuszu wywiadu, w części dotyczącej *innych form wsparcia* zawarto informację dotyczącą przeprowadzonej, przez pracownika socjalnego, rozmowy wspierająco-motywuującej. Z analizy kwestionariusza wywiadu nie wynika obszar wsparcia. Poinformowano Kierownika o konieczności rzetelnego dokumentowania przez pracownika socjalnego, wszystkich ustaleń dokonanych w trakcie wywiadu. Ponadto, pracownik socjalny nie sformułował wniosków będących podstawą planowania pomocy.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że pomoc w formie zasiłku celowego oraz specjalnego zasiłku celowego przyznawana była na zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych. Przyznanie pomocy społecznej w formie specjalnego zasiłku celowego we wszystkich kontrolowanych sprawach było uzasadnione, został wskazany szczególnie uzasadniony przypadek do udzielenia pomocy.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków celowych i specjalnych celowych poprzedzone było przeprowadzonymi w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które opisywały sytuację osób i rodzin. Dochód klientów był prawidłowo ustalony, a pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane terminowo. Kontrolowane decyzje z tego obszaru posiadały wszystkie elementy, o których mowa w art. 107 § 1 k.p.a., zawierały błędne oznaczenie organu wydającego decyzje administracyjne. Prawidłowe oznaczenie organu to Burmistrz Morynia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji.

(akta kontroli str. 112-121)

Program „Posiłek w szkole i w domu”

Kierownik kontrolowanej jednostki poinformowała, że Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu udzielał pomocy w zakresie dożywiania, zgodnie z wieloletnim programem wspierania gmin „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023, który w:

- 2022 r. objął 121 osób, pomoc w formie posiłku otrzymało 40 osób, w tym 38 dzieci,
- 2023 r. do dnia kontroli objął 35 osób, pomoc w formie posiłku otrzymało 28 osób, były to wyłącznie dzieci.

Średni koszt jednego posiłku wynosił w:

- 2022 r. – 7,63 zł,
- 2023 r. – 7,96 zł.

W kontrolowanym okresie dzieciom przyznano pomoc w formie posiłku bez decyzji:

- 2022 r. – 2 osoby,
- 2023 r. – 1 osoba.

Nie wydano decyzji administracyjnych odmownych w sprawie posiłku i świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności.

W kontrolowanym okresie Ośrodek pokrywał koszty dożywiania (obiadu) w 2022 r. w:

- Zespole Szkół w Moryniu – koszt posiłku 7 zł,
- Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Chojnie – koszt posiłku 10 zł,
- Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Chojnie – koszt posiłku 6,80 zł, od 1 września 2022 r. koszt posiłku 8 zł,
- Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii w Szczecinie – koszt posiłku 6,80 zł,
- Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Mieszkowicach – koszt posiłku 8 zł,

w 2023 r. w:

- Zespole Szkół w Moryniu – 7 zł, od 1 marca 2023 koszt posiłku 8 zł,
- Przedszkolu Miejskim w Moryniu – 3,50 zł, od 1 marca 2023 r. – 4 zł,
- Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii w Szczecinie – do 30 czerwca 2023 r. koszt posiłku 6,80 zł,
- Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Chojnie – koszt posiłku 8 zł,
- Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Mieszkowicach – koszt posiłku 8 zł,
- Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii w Szczecinie – koszt posiłku 6,80 zł.

Kierownik Ośrodka poinformowała, że w okresie poddanym kontroli, do filii Zespołu Szkół w Moryniu w Witnicy były dowożone posiłki przygotowywane w Zespole Szkół w Moryniu przy ul. Dworcowej, pojazdem zaakceptowanym przez Stację Sanitarno-Epidemiologiczną. Kontrolę nad wydawaniem posiłków sprawowali dyrektorzy jednostek oraz właściwa miejscowo Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna. Kierownik poinformowała, że w kontrolowanym okresie posiłki wydawane były w naczyniach wielorazowego użytku, a dzieci objęte pomocą w formie posiłku spożywały takie same posiłki, jak pozostałe dzieci. W ramach Programu, w szkołach były wydawane dodatkowo owoce i mleko. W kontrolowanym okresie Gmina nie prowadziła dożywiania w czasie wolnym od zajęć szkolnych, natomiast przyznawane były świadczenia pieniężne dla rodzin, które wnioskowały o tę formę pomocy.

Pomoc w zakresie dożywiania była udzielana zgodnie z uchwałą Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023. Sposób realizacji ww. zadania w Gminie dodatkowo regulowały:

- Uchwała Nr XXXIII/263/2023 Rady Miejskiej w Moryniu z dnia 31 stycznia 2023 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,
- Uchwała Nr II/7/2018 Rady Miejskiej w Moryniu z dnia 5 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,
- Uchwała Nr V/31/2019 Rady Miejskiej w Moryniu z dnia 29 marca 2019 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu ośłonowego „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2019-2023.

(akta kontroli str. 122-128)

Sprawdzono losowo wybraną dokumentację osób otrzymujących posiłki oraz zasiłki celowe, przyznane na podstawie następujących decyzji administracyjnych:

1. OPS.5005-7-19/22 z dnia 22 października 2022 r.,
2. OPS.5005-1739/21 z dnia 10 grudnia 2021 r.,
3. OPS.5005-3-15/22 z dnia 6 września 2022 r.,
4. OPS.5005-4-8/22 z dnia 26 sierpnia 2022 r.,
5. OPS.5005-9-14/22 z dnia 2 września 2022 r.,
6. OPS.5005-5-9/22 z dnia 31 sierpnia 2022 r.,
7. OPS.5005-19-42/22 z dnia 13 grudnia 2021 r.,
8. OPS.5005-7-9/23 z dnia 17 marca 2023 r.,
9. OPS.4009-4-5/22 z dnia 1 kwietnia 2022 r.,
10. OPS.5005-4-24/22 z dnia 14 grudnia 2022 r.,
11. OPS.4005-54-107/22 z dnia 14 grudnia 2022 r.,
12. OPS.4005-9-8/22 z dnia 11 stycznia 2022 r.,
13. OPS.4005-62-83/22 z dnia 17 października 2022 r.,
14. OPS.4005-73-103/22 z dnia 12 grudnia 2022 r.,
15. OPS.4005-23-18/2 z dnia 20 stycznia 2022 r.,
16. OPS.4005-4-27/22 z dnia 14 marca 2022 r.,
17. OPS.4005-29-3/23 z dnia 28 lutego 2023 r.,
18. OPS.4005-7-71/23 z dnia 12 września 2022 r.,
19. OPS.4005-24-77/22 z dnia 20 września 2022 r.,
20. OPS.4005-17-66/22 z dnia 8 września 2022 r.

(akta kontroli str. 129-134, 139-143)

Decyzje przyznające pomoc w formie posiłku oraz świadczenia pieniężnego w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” zawierały błędne oznaczenie organu. Część kontrolowanych decyzji została zrealizowana przed uprawomocnieniem się, były to decyzje wskazane w pkt: 1, 3, 6, 14, 15. W pozostałych przypadkach zrealizowano prawomocne decyzje, po wcześniejszym zrzeczeniu się prawa

do odwołania przez osoby ubiegające się o pomoc społeczną. W decyzji administracyjnej nr OPS.4009-4-5/22 z dnia 1 kwietnia 2022 r. nadano numer niezgodny z instrukcją kancelaryjną. Według instrukcji kancelaryjnej symbol klasyfikacyjny o numerze 4009 dotyczy informacji w sprawach pomocy społecznej. Kierownik Ośrodka wyjaśniła, że numer był mylny, a decyzja powinna posiadać numer: OPS.5005-4-5/22. Wyjaśnienie przyjęto (akta kontroli str. 138).

W aktach spraw rozstrzygniętych decyzjami administracyjnymi wskazanymi w pkt 5,6,7,9,13,15 znajdowały się kwestionariusze wywiadów środowiskowych, w których pracownik socjalny nie uzupełnił rubryki dotyczącej dochodu na osobę w rodzinie. W trakcie kontroli informacja ta została uzupełniona. Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie świadczeń w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które opisywały sytuacje osób i rodzin. Dochód klientów był prawidłowo ustalony. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje administracyjne wskazywały okres, na jaki zostało przyznane świadczenie oraz termin wypłaty świadczenia w przypadku świadczenia pieniężnego na zakup żywności lub posiłku. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. Decyzje administracyjne zawierały wszystkie elementy, o których mowa w art. 107 § 1 k.p.a. Decyzje określały okres przyznania świadczenia, rodzaj posiłku, oraz jego koszt. Decyzje zawierały informacje w jaki sposób będą realizowane posiłki, tj. w dni nauki.

(akta kontroli str. 135-138,144-145)

Usługi opiekuńcze

Zgodnie z art. 50 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Art. 50 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej wskazuje, że usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

W toku kontroli ustalono, że w okresie podlegającym kontroli usługi opiekuńcze świadczyły 2 osoby – 1 pracownik zatrudniony na umowę o pracę oraz 1 pracownik w ramach umowy zlecenia.

Z pomocy w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w 2022 r. skorzystało 15 osób, a w 2023 r. (do dnia kontroli) 9 osób. Z uzyskanych informacji od Kierownika

Ośrodka wynika, że OPS nie świadczył specjalistycznych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi z uwagi na brak zapotrzebowania na tę formę pomocy.

Kierownik Ośrodka poinformowała, że w ramach nadzoru nad jakością świadczonych usług opiekuńczych wykorzystywane były karty pracy opiekunek oraz wizyty pracowników socjalnych u osób korzystających z usług opiekuńczych.

Sposób realizacji usług Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu w kontrolowanym okresie regulowała Uchwała Nr XXV/196/2017 Rady Miejskiej w Moryniu z dnia 14 września 2017 r. w sprawie *określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania*. Koszt jednej godziny usług opiekuńczych został określony na kwotę 15 zł.

(akta kontroli str.148)

Sprawdzono dokumentację losowo wybranych osób otrzymujących pomoc w formie usług opiekuńczych przyznanych na podstawie następujących decyzji administracyjnych:

1. OPS.5000-12-13/22 z dnia 5 stycznia 2022 r.,
2. OPS.5000-2-2/22 z dnia 20 marca 2023 r.,
3. OPS.5000-5-5/2022 z dnia 3 stycznia 2022 r.,
4. OPS.5000-11-12/22 z dnia 5 stycznia 2022 r.,
5. OPS.5000-13-15/22 z dnia 18 stycznia 2022 r.

(akta kontroli str. 146-147)

W decyzjach wskazanych w pkt 1, 3-5 nie wskazano miejsca świadczenia usług opiekuńczych, co jest sprzeczne z art. 50 ust. 5 ustawy. Ośrodek pomocy społecznej przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia. W podstawie prawnej wszystkich kontrolowanych decyzji wskazano art. 50 wskazując jednocześnie ust. 1 i ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. Podstawą prawną do przyznania usług opiekuńczych jest art. 50 ust. 1 lub ust. 2 ustawy. Pracownik socjalny prowadzący postępowanie administracyjne ustala czy osoba kwalifikuje się do pomocy w formie usług opiekuńczych, oraz jej sytuację rodzinną. Jednoczesne wskazanie ust. 1 i ust. 2 art. 50 ustawy w podstawie prawnej decyzji świadczy o braku rzetelności. Kontrolowane decyzje zawierały błędne oznaczenie organu wydającego decyzje.

Decyzje nr OPS.5000-12-13/22 (wraz z decyzją zmieniającą nr OPS.5000-12-23/22 z dnia 8 kwietnia 2022 r.) oraz nr OPS.5000-13-15/33 zostały wykonane przed uprawomocnieniem się. Decyzje nie zostały wydane w trybie art. 108 § 1 i 130 § 4 k.p.a. W aktach kontrolowanych spraw nie było oświadczeń stron o zrzeczeniu się prawa do odwołania.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie usług opiekuńczych poprzedzone było przeprowadzonymi w ustawowym terminie rodzinnymi wywiadami środowiskowym. Pomoc przyznana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane terminowo, wskazywały wysokość opłaty ponoszonej przez klientów wyrażonej w %, określonych w uchwale regulującej sposób realizowania usług, w kontrolowanym okresie. Decyzje administracyjne określały kwotę odpłatności jaką będzie ponosić klient za 1 godzinę świadczonych usług oraz kwotę pełnej ceny za 1 godzinę usług opiekuńczych, określonej w uchwale Rady Miejskiej w Moryniu. Decyzje wskazywały ilość godzin w tygodniu, zakres usług oraz okres, na jaki przyznano usługi opiekuńcze. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

(akta kontroli str. 149-160)

Kierowanie do domu pomocy społecznej

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

W kontrolowanym okresie Gmina Moryń ponosiła odpłatność za pobyt 10 osób w domach pomocy społecznej.

Sprawdzono wybraną, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób ponoszących odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej, na podstawie następujących decyzji:

1. OPS.4001-8-9/22 z dnia 12 maja 2022 r.,
2. OPS.4001-9-13/22 z dnia 16 września 2022 r.,
3. OPS.4001-11-16/22 z dnia 1 sierpnia 2022 r.,
4. OPS.4001-6-10/21 z dnia 9 lipca 2021 r.,
5. OPS.4001-3-4/22 z dnia 9 maja 2022 r.

(akta kontroli str. 195-200)

W sprawie zakończonej decyzją administracyjną OPS.4001-8-9/22 z dnia 12 maja 2022 r., postępowanie administracyjne w sprawie umieszczenia w domu pomocy społecznej zostało wszczęte na podstawie postanowienia Sądu. Z analizy dokumentów wynika, że prawomocne orzeczenie sądu o umieszczeniu strony bez zgody w domu pomocy społecznej wpłynęło do OPS w dniu 9 maja 2022 r., natomiast w kwestionariuszu wywiadu środowiskowego pracownik dokonał wpisu 13 maja 2022 r., tj. w dzień przeprowadzenia wywiadu. W dokumentacji nie było zaświadczenia lekarskiego określającego typ domu, do którego należy skierować stronę, wymaganych ustawą oświadczeń o dochodzie jednorazowym, orzeczenia o niepełnosprawności. W myśl § 8 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r., poz. 734 ze zm.) dokumenty te powinny zostać skompletowane w terminie nieprzekraczającym trzech miesięcy od dnia wydania decyzji o skierowaniu do domu pomocy społecznej. W podstawie decyzji kierującej do dps nie przywołano § 8 ust. 3 ww. rozporządzenia.

Decyzja kierująca była z datą wcześniejszą niż wywiad środowiskowy. Kierownik Ośrodka złożyła wyjaśnienie cyt.: „Wywiad środowiskowy przeprowadzono w dniu 13 maja 2022 r. natomiast decyzja kierująca do dps została wydana 12 maja 2022 r. omyłkowo została napisana data decyzji Nr OPS.4001-8-9/22 oraz data planowania i wydania decyzji w wywiadzie środowiskowym. Nie otrzymaliśmy opinii z sądu lekarza biegłego o stwierdzonym stanie zdrowia, który badał Panią (...) na okoliczność umieszczenia jej w dps.” W kontrolowanej sprawie Ośrodek Pomocy Społecznej powinien ustalić typ domu, do jakiego należy skierować osobę wymagającą całodobowej opieki. W myśl art. 54 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej osobę wymagającą całodobowej opieki kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu. Kierownik OPS została poinformowana o konieczności przestrzegania przepisów ustawy o pomocy społecznej oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej w zakresie dotyczącym kierowania do domów pomocy społecznej.

W sprawie rozstrzygniętej decyzją administracyjną numer OPS.4001-9-13/22 na wniosek strony o uchylenie decyzji w sprawie skierowania do domu dla osób przewlekle psychicznie chorych OPS uchylił decyzję kierującą, następnie wystąpił do Sądu o umieszczenie strony w domu pomocy społecznej bez jego zgody, co nie jest nieprawidłowością.

W sprawie wskazanej w pkt 3 Ośrodek uchylił decyzję kierującą do domu pomocy społecznej po otrzymaniu informacji pisemnej z DPS w Trzcińsku – Zdroju o opuszczeniu placówki. Pomimo, że do OPS osobiście zgłosiła się zainteresowana i była możliwość uzyskania pisemnej rezygnacji nie uczyniono tego.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Przyznanie świadczeń w formie odpłatności za pobyt w DPS poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuację osób. Dochód klientów był prawidłowo ustalany. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją.

(akta kontroli str. 201-227)

Pomoc w formie schronienia

Osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Rada powiatu lub rada gminy w drodze uchwały ustala, w zakresie zadań własnych, szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej schronisko dla osób bezdomnych jest ośrodkiem wsparcia.

W toku kontroli ustalono, że Gmina na dzień przeprowadzania czynności kontrolnych posiadała Uchwałę Nr IX/57/2019 z dnia 4 listopada 2019 r. Rady Miejskiej w Moryniu z dnia 4 listopada 2019 r. w sprawie *szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych i ośrodkach wsparcia mieszkańców gminy Moryń.*

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że uchwała jest niezgodna z art. 97 ust. 1a ustawy o pomocy społecznej. W uchwale Rady Miejskiej jest zapis mówiący, że osoby, których dochód jest niższy od kryterium dochodowego nie ponoszą odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia – schronisku dla osób bezdomnych. Zespół kontrolujący ustalił, że w okresie objętym kontrolą 3 osobom bezdomnym udzielono pomocy w formie schronienia. W trakcie kontroli sprawdzono dokumentację dotyczącą udzielonej pomocy na podstawie decyzji:

1. Decyzja nr OPS.4022-1-1/22 z dnia 5 stycznia 2022 r.,
2. Decyzja nr OPS.4022-1-1/23 z dnia 27 lutego 2023 r.

(akta kontroli str. 179- 182)

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że decyzje administracyjne przyznające pomoc w formie schronienia zostały zrealizowane przed uprawomocnieniem się. W decyzjach nieprawidłowo wskazano organ wydający decyzje administracyjne (podobnie jak w sprawach już opisanych). W sprawie zakończonej decyzją wskazaną w pkt 2 osobie bezdomnej przyznano również zasiłek celowy w formie opłaty za śniadania i obiady, płatne przelewem po przedstawieniu faktury, realizowane w Noclegowni dla Bezdomnych Mężczyzn Centrum Socjalnego CARITAS w Szczecinie, przy ul. Nehringa 14 - decyzja OPS.4005-19-14/23 z dnia 30 stycznia 2023 r. W aktach sprawy brakowało oświadczenia klienta o wyrażeniu zgody na przekazanie świadczenia pieniężnego na konto podmiotu, który realizował posiłki. Realizacja świadczeń pieniężnych w formie bezgotówkowej może być formą ograniczenia pomocy społecznej z powodu marnotrawienia świadczeń lub własnych zasobów finansowych. Podstawą prawną takiej realizacji pomocy pieniężnej jest art. 11 ustawy, który należało uzasadnić w decyzji. Kierownik Ośrodka wyjaśniła, że przyznana pomoc została omyłkowo zakwalifikowana jako pomoc pieniężna. Kolejne świadczenia przyznające posiłki zostały prawidłowo zakwalifikowane, tj. jako posiłek. Zespół kontrolujący przyjął wyjaśnienie.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

(akta kontroli str. 183-191)

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie schronienia poprzedzone było przeprowadzonymi w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które opisywały sytuację osób. Z osobami bezdomnymi został zawarty kontrakt socjalny. Dochód klientów był prawidłowo ustalony. Pomoc przyznana była w ciągu miesiąca od daty złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres, na jaki została przyznana pomoc. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Sprawienie pogrzebu

Zgodnie z art. 44 ustawy o pomocy społecznej sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego. W kontrolowanym

okresie Gmina Moryń nie posiadała uchwały rady miejskiej w sprawie określenia zasad sprawienia pogrzebu. Po zakończeniu kontroli została przyjęta Uchwała nr XXX/317/2023 Rady Miejskiej w Moryniu z dnia 17 listopada 2023 r. w sprawie *określenia zasad sprawienia pogrzebów oraz zwrotu kosztów pogrzebów realizowanych przez Gminę Moryn*. W kontrolowanym okresie Ośrodek zorganizował pogrzeb 2 osobom zmarłym w 2022 r.

Nie wniesiono uwag w zakresie organizacji pochówku.

Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego

W kontrolowanym okresie 1 osobie udzielono pomocy w wyniku zdarzenia losowego.

Skontrolowano sprawę rozstrzygniętą decyzją administracyjną:

1. OPS.4005-36-20/2022 z dnia 11 kwietnia 2022 r.

Postępowanie administracyjne oraz ustalenie sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej zostało utrwalone na nieprawidłowym kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego część I. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego określa wzór cz. VII rodzinnego wywiadu środowiskowego, który wypełnia się w przypadku osób i rodzin poszkodowanych w wyniku sytuacji kryzysowej występującej na skalę masową, a także klęski żywiołowej albo zdarzenia losowego w przypadku udzielania pomocy społecznej.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie pomocy społecznej poprzedzone było przeprowadzonym w ustawowym terminie, rodzinnym wywiadem środowiskowym, który opisywał sytuację rodziny. Dochód był prawidłowo ustalony. Pomoc przyznana była w ciągu miesiąca od daty złożenia wniosku. Decyzja administracyjna została wydana w terminie do miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierała wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. Decyzja posiadała wszystkie elementy, o których mowa w art. 107 § 1 k.p.a. Na decyzji administracyjnej błędnie wskazano Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu jako organ wydający decyzję.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

(akta kontroli str. 161-177)

Zasiłek celowy na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową

W kontrolowany okresie jednej osobie udzielono pomocy na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową. Kontroli poddano akta sprawy rozstrzygnięte decyzją administracyjną:

1. OPS.4005-39-23/22 z dnia 19 maja 2022 r.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłku poprzedzone było ustaleniem sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej.

Dochód rodziny był prawidłowo ustalany. Wydanie decyzji i udzielenie pomocy poprzedzone było oszacowaniem szkód i strat powstałych w wyniku zdarzeń niosących znamiona klęski żywiołowej. Kontrolowana decyzja posiadała wszystkie elementy, o których mowa w art. 107 § 1 k.p.a., zawierała błędne oznaczenie organu wydającego decyzje administracyjne.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

(akta kontroli str. 178)

Sposób organizowania pomocy (świadczenia niepieniężne)

W ramach pracy socjalnej, której celem jest pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi, pracownicy socjalni podejmowali w kontrolowanych sprawach działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy domowej, na rzecz rodzin z dziećmi, osób starszych, niepełnosprawnych. Podejmowane działania były interdyscyplinarne, realizowane wspólnie z przedstawicielami środowiska lokalnego oraz innych instytucji np. pedagoga szkolnego, kuratora sądowego, sołtysów. Kluczowe instytucje do podejmowania decyzji w sprawach małoletnich dzieci były informowane niezwłocznie oraz na bieżąco o nowych, istotnych faktach dotyczących dzieci.

Na podstawie kontrolowanej dokumentacji dotyczącej pracy socjalnej oraz informacji udzielonych przez Kierownika ustalono, że świadczona praca socjalna przez pracowników socjalnych była dokumentowana w teczkach osobowych osób korzystających z pomocy społecznej oraz w systemie Pomost. Notatki urzędowe dokumentujące pracę socjalną były wyczerpujące, zawierały informacje przedstawiające przebieg pracy z rodziną, z analizy dokumentów można stwierdzić, czy nastąpiła oczekiwana poprawa w funkcjonowaniu rodziny. W trakcie realizacji pracy socjalnej wykorzystywany był wywiad środowiskowy, kontrakt socjalny, rozmowa motywująca i wspierająca. Działania na rzecz klientów realizowane były w ramach częstych odwiedzin, poprzez umawianie wizyt lekarskich, uczestnictwo z osobą wspieraną w trakcie wizyty u lekarza, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych.

Kierownik Ośrodka poinformowała, że współpraca z zakładami karnymi polegała na wymianie informacji dotyczących mieszkańców gminy Moryń, odbywających karę pozbawienia wolności. Ośrodek w Moryniu kierował zapytania dotyczące czy dana osoba przebywa w zakładzie karnym, natomiast z zakładu karnego do OPS wpływało zapytanie czy osoba opuszczająca zakład karny ma dokąd wrócić po opuszczeniu zakładu karnego. Osoby po opuszczeniu zakładu karnego korzystały z pieniężnych świadczeń pomocy społecznej np. zasiłków celowych, zasiłków stałych oraz pracy socjalnej polegającej m.in. na pomocy w złożeniu wniosku o przyznanie renty socjalnej i zasiłku pielęgnacyjnego.

W kontrolowanym okresie OPS współpracował z następującymi organizacjami pozarządowymi:

- Caritas – wydawanie skierowań i żywności,

- Klub Karate KYOKUSHIN – uczestnictwo w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Moryniu – w okresie COVID pomoc w dostarczaniu leków i żywności dla osób potrzebujących.

Gmina Moryń w kontrolowanym okresie uczestniczyła w realizacji Programu POPŻ. Zostały wydane 123 skierowania.

(akta kontroli str. 81-82)

Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny określa sposób współdziałania osoby lub rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu problemów. Celem kontraktu socjalnego jest wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu, na podstawie art. 108 ustawy o pomocy społecznej, w 2022 r. zawarł 16 kontraktów socjalnych, w 2023 r. do dnia kontroli 2 kontrakty socjalne. Sprawdzono wybraną dokumentację 5 osób, z którymi w okresie objętym kontrolą zawarto kontrakty socjalne.

1. Kontrakt socjalny z dnia 16 maja 2022 r. zawarty z [dane wyłączone z jawności]

Cel główny:

- podjęcie prac społecznie użytecznych w Zakładzie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej.

Cele szczegółowe i przewidywane efekty działania:

- zgłoszenie się na wezwanie do Urzędu Pracy w Chojnie w sprawie prac społecznie-użytecznych,
- zobowiązanie się do podjęcia prac społecznie-użytecznych i do rzetelnego jej wykonywania,
- zmiana postaw życiowych i samooceny,
- poprzez podjęcie prac społecznie-użytecznych będzie miała większe poczucie własnej wartości.

Działania osoby objętej kontraktem:

- zgłoszenie się do Urzędu Pracy w Chojnie celem przyjęcia propozycji prac społecznie-użytecznych,
- przyjęcie propozycji i podjęcie prac społecznie-użytecznych i rzetelnego ich wykonywania.

2. Kontrakt socjalny z dnia 8 marca 2022 r. zawarty z [dane wyłączone z jawności]

Cel główny:

- pan R.Ś winien zarejestrować się w Urzędzie Pracy w Chojnie jako osoba bezrobotna poszukująca pracy,

Cele szczegółowe i przewidywane efekty działania:

- zgłoszenie się do PUP Chojna i zarejestrowanie się jako osoba bezrobotna,

Działania osoby objętej kontraktem:

- zarejestrowanie się w Urzędzie Pracy w Chojnie jako osoba bezrobotna poszukująca pracy.

3. Kontakt socjalny z dnia 14 grudnia 2022 r. zawarty z [dane wyłączone z jawności]

Cel główny:

- złożenie wniosku o dodatek mieszkaniowy i otrzymanie decyzji otrzymanie decyzji przyznającej takie świadczenie,

Cele szczegółowe i przewidywane efekty działania:

- otrzymany dodatek mieszkaniowy zostanie przeznaczony na opłaty,

Działania osoby objętej kontraktem socjalnym:

- złożenie wniosku o dodatek mieszkaniowy,
- zobowiązanie Pani M.M do przedstawienia decyzji przyznającej lub odmawiającej dodatku mieszkaniowego.

4. Kontakt socjalny z dnia 14 grudnia 2022 r. zawarty z [dane wyłączone z jawności]

Cel główny:

- podjęcie zatrudnienia w Zakładzie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Moryniu.

Cele szczegółowe i przewidywane efekty działania:

- poprawa warunków materialnych rodziny,
- zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych własnych i rodziny,
- zmiana postaw życiowych i samooceny,
- umiejętność gospodarowania czasem,
- zaangażowanie w lokalne życie społeczne.

Działania osoby objętej kontraktem socjalnym:

- zgłoszenie się do Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Moryniu celem podjęcia zatrudnienia,
- poinformowanie Ośrodka Pomocy Społecznej o podjęciu zatrudnienia lub dostarczenie do wglądu umowy o pracę.

5. Kontakt socjalny z dnia 28 stycznia 2022 r. zawarty z [dane wyłączone z jawności]

Cel główny:

- złożenie wniosku wraz z dokumentacją medyczną i zaświadczeniem lekarskim na komisję ds. orzekania o niepełnosprawności celem uzyskania niepełnosprawności.

Cele szczegółowe i przewidywane efekty działania:

- zgłoszenie się do lekarza prowadzącego celem uzyskania zaświadczenia lekarskiego,
- wypełnienie wniosku,
- wysłanie dokumentacji do PCPR,
- zgłoszenie się na komisję,
- przedłożenie orzeczenia z PCPR.

Działania osoby objętej kontraktem socjalnym:

- pobranie druków z OPS,
- zgłoszenie się do lekarza prowadzącego celem wypełnienia zaświadczenia lekarskiego,
- wysłanie kompletu dokumentacji,
- wstawienie się na wezwanie komisji,

– przedłożenie otrzymanego orzeczenia.

(akta kontroli str. 55)

W kontraktach socjalnych poddanych kontroli cel główny oraz cele szczegółowe zostały sformułowane w taki sposób, że wskazywały działania niezbędne do podjęcia przez osobę znajdującą się w trudnej sytuacji. Wskazane działania zostały ponownie powtórzone w części dotyczącej działań osoby objętej kontraktem socjalnym. W każdym z kontrolowanych kontraktów, podejmowane działania miały na celu poprawę sytuacji materialnej, i w taki sposób zdefiniowany cel szczegółowy jest prawidłowy. W trakcie kontroli, udzielono Kierownikowi OPS instruktażu w zakresie określania celów ogólnych i szczegółowych w kontraktach socjalnych.

Kontrakty zawierane były w celu aktywizacji zawodowej i integracji społecznej oraz poszukiwania zatrudnienia w celu poprawy sytuacji materialnej oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Kontrakty socjalne zostały zawarte na formularzu „Część I A i II A”, który określa sposób współpracy z osobą/rodziną w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej.

W każdym przypadku pracownik socjalny monitorował sytuację osoby, z którą został zawarty kontrakt socjalny oraz dokonał terminowej oceny realizacji działań ustalonych w kontrakcie socjalnym. Podejmowane działania były dokumentowane, w aktach spraw znajdowały się dokumenty potwierdzające działania klientów.

W kontrolowanym okresie Ośrodek w Moryniu nie realizował projektów socjalnych. Kierownik Ośrodka poinformowała, że było to spowodowane realizacją nowych zadań nałożonych na Ośrodek.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

(akta kontroli str. 227-241)

Za stwierdzone w niniejszym protokole uchybienia odpowiedzialny był Kierownik kontrolowanej jednostki.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu należy ocenić pozytywnie z nieprawidłowościami. Przyczyną nieprawidłowości był niewystarczający nadzór Kierownika Ośrodka nad wykonywaniem zadań.

Ostatnia kontrola kompleksowa w Ośrodku Pomocy Społecznej w Moryniu przeprowadzona przez zespół inspektorów Wydziału Spraw Społecznych Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie odbyła się w dniach 22 – 24 marca 2017 r. Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej za okres od 1 stycznia 2016 r. do dnia kontroli. Działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie, nie wydano zaleceń pokontrolnych.

Na tym kontrolę zakończono.

Przeprowadzenie kontroli zostało odnotowane w książce kontroli pod nr 1.

Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, kierownik jednostki podlegającej kontroli może

odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy, co nie stanowi przeszkody do sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wobec zastrzeżeń.

Protokół sporządzono dnia 9 sierpnia 2024 r. w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których egzemplarz nr 1 pozostaje w jednostce kontrolowanej.

Miejsce i data podpisania protokołu: Moryń, 21 sierpnia 2024 r.

Kierownik kontrolowanej jednostki

Ewa Rozkrut

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu

Kontrolujący

Monika Wilczyńska – inspektor wojewódzki

Iwona Szczygiał – inspektor wojewódzki

Na oryginale właściwe podpisy.

Klauzula anonimizacji:

Zakres wyłączenia:

informacje mogące bezpośrednio lub w kontekście ujawnić dane osobowe osoby fizycznej.

Podstawa prawna wyłączenia i przetwarzania:

art. 5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej(Dz. U. z 2022r poz. 902 – tekst jednolity), art. 5 ust.1. lit. B oraz art.6 ust.1 lit. C Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r z dnia 27 kwietnia 2016r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych, oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE

Osoba, która dokonała wyłączenia:

Dyrektor/Zastępca Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej

Podmiot, w interesie którego dokonano wyłączenia z jawności:

art. 8 ust. 5 w związku z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej: (osoby fizyczne)